

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Interpelacija poslanca Navratila in tovarišev

do preblagorodnega c. kr. deželnega predsednika.

Po §. 1. občinskega volilnega reda za vojvodstvo Kranjsko od 17. febr. 1866 imajo pravico voliti (2. f) načelniki in višji učitelji občinskih ljudskih učilnic in vodje, profesorji in učitelji višjih učilnic v občini.

Vzlic tej jasnej postavnjej določbi je pri predstojećih občinskih volitvah v Rudolfovem županstvu gg. Florentina Hrovata, vodjo tamošnje ljudske šole, Rafaela Klemenčiča, Bernarda Vovka, Ladislava Hrovata in Ignacija Stavdaberja, c. kr. profesorje na tamošnji gimnaziji izpustila iz imenika volilcev. Proti tej nepostavnosti o pravem času uložena reklamacija je bila ovržena od reklamacijske komisije in tudi priziv je bil od c. kr. okrajnega glavarstva odbit, ne da bi bilo ono navelo katerih razlogov za svoj odlok.

Ker se s tem ravnanjem c. kr. okr. glavarstva v Rudolfovem prelamlja občinski red za Kranjsko, ker se dalje s tem krati državljanom njihova v osnovnih zakonih zagotovljena državljanska pravica, in ker c. kr. okr. glavarstvo v Rudolfovem pritrjuje taki nezakonnosti,

vprašajo podpisani preblag. gospoda deželnega predsednika:

1. Ali mu je znano, da se za predstojeće volitve v Rudolfovem vodja ljudske šole in štirje c. kr. profesorji tamošnje gimnazije niso upisali v imenik volilcev in da je tudi c. kr. okrajno glavarstvo proti tej nezakonnosti uloženi priziv odbilo?

2. Kaj misli storiti, da se v prihodnje zadržijo taki deželnim in državnim temeljnimi zakonom protivni odloki?

Deželni zbor kranjski.

(XI. seja v dan 3. oktobra 1882.)

Dr. Deu poroča o raznih oddelkih poročila deželnega odbora, kateri obsegajo tudi šolske stvari:

LISTEK.

Zarota na Kavkazu.

(Poslovenil Jazbeški.)

(Dalje.)

II.

Prišedši domov prižge smodko in se vsede na zofo. Premišljeval je, kaj mu je koristila ta neumna ekspedicija. Če uže dosedaj nij bil car jezen nanj, bo pa sedaj. Nikdar več ne bo tako nepremišljeno ravnal in silil v carski dvor.

Vse te skrbi je pozabil, ko se je spomnil lepe dame v carske palači. Kako lepa in nežna je bila njena rast, kako mило in prijetno njeno smehljanje in govorjenje. Dolgo je premišljeval, kdo da je bila. Da nij velika kneginja Olga, sodil je iz njenega ponižnega obnašanja. Najbrže je kaka njena tovaršica; starša ženska, ki jo je videl, pa velika kneginja.

Poročilo priobčuje izkaz onih ljudskih šol s slovenskim učnim jezikom, na katerih se nemščina poučuje in sicer:

A) Kot obligatni predmet v šolah: v Postojni štirirazredna, v Senožečah štirirazredna, v Vipavi štirirazredna, v Ribnici štirirazredna, v Leskovci trirazredna, v Krškem štirirazredna, v Radečah trirazredna, v Mokronogu trirazredna, v Kostanjevici dvorazredna, v Čatežu dvorazredna, v Škofji Loki štirirazredna deška šola, v Kranji štirirazredna, v Tržiči štirirazredna, na Vrhniki štirirazredna, v Šmartnem pri Litiji štirirazredna, v Toplicah-Zagorje štirirazredna, v Št. Vidu pri Zatičini štirirazredna, v Višnji Gori trirazredna, v Zagorji trirazredna, v Starem Trgu štirirazredna, v Cerknici štirirazredna, v Žiru trirazredna, v Radovljici štirirazredna, v Novem Mestu štirirazredna, v Žužemberku štirirazredna, v Novem Mestu dvorazredna dekliška šola, v Kamniku štirirazredna in dvorazredna dekliška šola, v Črnomlju štirirazredna, v Metliki štirirazredna, v Semiču štirirazredna.

B. Kot neobligatni predmet: v Trnovem trirazredna, v Vremu dvorazredna, v Knežaku dvorazredna, v Sodražici trirazredna, v Velikih Laščah trirazredna, v Dobrem Polju dvorazredna, v Ložkem Potoku dvorazredna, v Raki dvorazredna, v Št. Vidu dvorazredna, v Polju dvorazredna, v Studenci dvorazredna, v Litiji dvorazredna, v Zgornjem Logatci dvorazredna, v Spodnjem Logatci dvorazredna, v Planini dvorazredna, v Gorjah dvorazredna, v Trebnjem dvorazredna, v Mirnej Peči dvorazredna, v Mengšji dvorazredna, v Komendi dvorazredna, v Dragatuši dvorazredna.

Skupno število dvo- in trirazrednih ljudskih šol s slovenskim učnim jezikom, na katerih se je nemščina kot neobligatni predmet poučevala, znaša 23, učencev pa, kateri so se nemščine učili, je 691. (???)

O ljudske šoli v Kamniku pravi poročilo deželnega odbora:

V deželno-zbornej seji dne 13. oktobra leta 1881. sklenilo se je po nasvetu finančnega odseka,

Poprej je še nikdar videl nij, ali vendar začel je verjeti v njen upliv na carskega očeta, o katerem se je toliko govorilo, kar pa on nij verjel.

„Naj bo, kar hoče,“ zaklical je, vstal z zofo in vrge v kot na pol izkajeno smodko. „Za glavo ne gre. Ne živimo več v barbarskih časih Petra Velicega, tedaj lahko mirno čakam.“

Poišče svoj dnevnik. Ko je nekaj časa premišljeval, zapiše vanj sledeče vrstice:

„Mislim, da je moj čas prišel. Nikoli nijsem veroval v ljubezen. Domišljeval sem si, da je moje srce okovano z oklopi proti napadom boga ljubezni. Še nikdar se mi nij tako živo v srce utisnila kaka ženska podoba. Moji tovariši me imenujejo sovražnika ženskega spola. In sedaj?“

V meni se je res nekaj čudnega prigodilo.

Stal sem pred nebeško prikaznijo. Zastonj bi na njej iskal one goljufive vnanjosti, ki se nahaja tako pogosto pri lepah damah po salonih. Rad bi najdel kaj pozemeljskega na njej, da bi se ložje

da se za privatno šolo oo. frančiškanov v Kamniku ustavi remuneracija v znesku 250 gld. v proračun normalno-šolskega zaklada le še za leto 1882., ker se sme pričakovati, da se bode od c. kr. ministerstvo za uk in bogočastje slednjič vendar odločilo za ustanovitev javne ljudske šole v Kamniku. Vsled tega deželni odbor nij več ustavil te remuneracije v proračun normalno-šolskega zaklada za l. 1883., pač pa mesto tega znesek 2050 gld., ki se bode potreboval za plačo in opraviške priklade za izpitane učitelje dvorazredne ljudske šole v Kamniku. —

To pa je smel deželni odbor toliko bolj storiti, ker je mej tem gospod minister za uk in bogočastje vsled Najvišjega sklepa dne 27. junija leta 1882. z ukazom dne 4. julija l. 1882. št. 10696, na znanje dal c. kr. deželnemu šolskemu svetu kranjskemu, ta pa je poročal v svojem dopisu dne 18. julija leta 1882. št. 1302. deželnemu odboru, da se prošnja prebivalcev šolske občine Kamniške na presvitlega cesarja 14. avgusta l. 1880., naj bi se odstopilo od nameščenja učiteljskih služeb na tamošnji štirirazredni deški šoli in naj bi se pustili za učitelje redovniki oo. frančiškani, — nij uslišala. V tem poročilu pa je c. kr. šolski svet kranjskemu deželnemu odboru tudi naznanil, da se je c. kr. okrajnemu šolskemu svetu kamniškemu zaukazalo, da razpiše te učiteljske službe ter da o pravem času poroča in stavi nasvete zaradi nameščenja, oziroma imenovanja učiteljev.

V splošnej debati oglašil se poslanec Klun, rekoč: Gledé dveh stvari jaz in moji tovariši ne moremo glasovati za nasvete odborove; pri prvej za to ne, ker nasprotuje temeljnjej državnej postavi, pri drugej pa, ker po nepotrebnem našemu deželnemu zakladu nalaga za vsako leto okolo 2000 gld. več stroškov.

Prva zadeva obligaten predmet nemškega jezika v naših ljudskih šolah, ki se poučuje drugim potrebnjim predmetom na kvar; druga zadeva šola v Kamniku. Da obligatna nemščina v naših ljudskih šolah nasprotuje temeljnjej državnej postavi, zato navajam

ubranil nagonom svojega srca. Vsa njena vnanjost kaže lepo harmonijo, gotovo se v vsem more meriti z veliko kneginjo Olgo.

Pa kdo pravi, da je manj od velike kneginje? Znabiti je sestra lepe Olge, krasna velika kneginja Marija? Nikakor ne, ta je za najmanj šest let mlajša, velika kneginja Marija je pa starša sestra. Znabiti je Aleksandra Nikolajevna, mlajša carjeva hči. Ubogi Vladimir! Izbriši jo iz srca! Sedaj sem 26 let star, videl sem mnogo gospij in gospic, ali moje srce je ostalo mrzlo. Ali sedaj sem se zaljubil v carjevo hči. Oj, ubogi neumnež!

Ko bi je le mogel pozabiti in izbrisati si iz spomina te goreče oči, mična lepa usta, lepo, vilino rast in njeno gracijozno obnašanje. Zakaj nijsem šel rajši nadzorovat v vojašnico, kar moram vsak teden jedenkrat po svojej službi . . .“

Pozno je uže bilo, ko je mladi častnik položil pero iz roke, in se vlegel k počitku. Po noči se mu je uplela v sanje prelepa gospica, katero je

tehtnega svedoka, državno sodišče, katero je Vaša stranka ustanovila, da razsoja o temeljnih zakonih, katere ste sklenili tudi Vi.

Na Nižjem Avstrijskem je več slovanskih občin, Ober- in Unter Thermenau, Bischofswart, Vischkoberg, katere je hotel tamošnji deželni šolski svet siliti, da bi se njih otroci morali v šoli nemški učiti. Občine so se pritožile pri državnem sodišči, ki je 25. aprila 1877. l. razsodilo, da prisiljeno učenje drugega jezika nasprotuje § 19. temeljne državne postave in prav jednako razsodilo je 19. januarja 1880 glede Rusinov na Poljskem, katere je deželni šolski svet tudi siliti hotel, da bi se učili poljskega jezika. Pri obravnavi je naučno ministerstvo, ki je zavrglo pritožbo slovanskih občin, navajalo ravno take izgovore, kakor jih slišimo vsako leto od poslancev nemške strani.

Trdi se od gospodov one strani v jedno mer, da ima po § 6. državne šolske postave deželni šolski svet določevati učni jezik, zaslišavši tiste, ki vzdržavajo šolo, to je pri nas deželni odbor, kateri oskrbuje normalno-šolski zaklad. Državno sodišče pa ima o tem vse druge nazore. (Govornik sedaj navaja znane razsodbe državnega sodišča.)

Pa tudi naš deželni šolski svet sam pripoznava, da je nepostavno usiljevati slovenskim ljudskim šolam nemški jezik kot obligaten predmet. Ko je bil v lanski sesiji v tej zbornici razgovor o tistih 500 gld., katere je deželni zbor dovolil za pouk v nemščini, osvetil je g. deželni predsednik pravila, katerih se je v tej zadevi držal deželni šolski svet kranjski.

Obrnil se je do onih, ki imajo vzdrževati šole in je 17. junija 1881 o tej zadevi sklepal. A ker državna šolska postava strogo zaukazuje, da se mora učni jezik določevati le v postavnih mejah, ki so določene v § 19. državnih osnovnih postav, deželni šolski svet nij mogel vstreti želji deželnega zbora, da bi se zaukazalo nemščino učiti kot obligaten predmet, nego je določil, naj učitelji poučujejo samo tiste otroke, ki se za nemški pouk prostovoljno oglasijo.

Nepostavno ravnanje v tej zadevi ima v prvi vrsti zagovarjati večina našega deželnega odbora, le jedino ta je silila naj se nemščina upelje kot obligaten predmet, ter silila tudi c. kr. deželni šolski svet, da bi tej nepostavnosti pritrtil. (Dobro! Dobro!)

Z znano okrožnico deželnega šolskega sveta od 8. okt. 1870, se deželni odbor nij mogel izgovarjati, kajti ta določuje, da ima biti učni jezik na naših ljudskih šolah slovenski, iznimši šole v Kočevji in Weissenfelsu, in da se sme le v 3 in 4 razrednih šolah nemščina učiti kot obligaten predmet. A mej takimi šolami nahajajo se tudi dvorazrednice v Kostanjevici in Čatežu in dekliške šole v Kamniku in Novem Mestu. Pa tudi ta okrožnica nijma nikakršne postavne veljave, ker nasprotuje § 19. temeljne državne postave. Nemščina v naših ljudskih šolah sme se poučevati le kot neobligaten predmet,

videl prejšnji dan. Stala je v sredi grmov in rož. On pa je bil v strmej pečini, v pustem kraju, nebo se je temnilo nad njim. Pod njim zijalo je veliko brezno. Potegnila ga je nazaj nežna ročica in rešila smrti. Ko se ozre, vidi svojo uzorno prikazen, ki je poleg njega klečala in se mu smehljala, on pa se jej je zahvaljeval za rešitev.

„Ustanite gospod! Čaj je pripravljen na mizi. Čez dve uri bo parada!“ oglašuje se močan mladeniški glas poleg njegove postelje.

Vladimir si je, prebudivši se, mel oči. Mrzel veter vlekel je skozi odprta vrata in mu hladil razgreta lica. Poleg postelje je zagledal svojega slugo, korenjaškega Malorusa.

Hitro skoči iz postelje, se umije, obleče v parado obleko in stopi pred zrcalo.

Obleka podajala se mu je kaj lepo. Po svojej navadi je stojé zajutrekval, potem pa šel ven. Njegov sluga Obrnik je uže držal njegovega konja. Hitro ga zasede in oddirja proti Zarinskemu trgu, kjer je imela petrogradska garnizija parado.

kakor v šolah, ki so v poročilu navedene. Opomniti je, da se ne ve, ali se je izdalo za ta pouk dovoljenih 500 gld. in kateri učitelji so dobili nagrade.

Govornik potem pretresa določbe glede kamniške šole in pravi: Tudi o kamniški šoli, kakor Vi trdite o novomeški po č. oo. frančiškanih oskrbljevanj šoli, ne bi bilo čuti nikakih pritožeb, ako ne bi bil tam Sima okrajni šolski nadzornik, (Klici: Da! Da! Istina!) ker kamniške šole niso bile slabše od novomeških. Da je Sima nadzornik novomeških šol, bili bi se se ve da tudi tam č. oo. frančiškani morali odpraviti. (Klici: Res je!) Govornik konečno izjavi, da on in njega somišljeniki ne morejo glasovati za omenjeni dve točki poročila deželnega odbora.

Poslanec Navratil: „Slavni zbor! Kakor večino deželnega zbora, vežejo tudi mene neki oziri na šolo v Kamniku, in moram tedaj nekaj spregovoriti. Deška ljudska šola v Kamniku je postala tako imenitna, da bode nam še dostikrat razlog spominati se je. Krivica vseh krivic se ve bila je in ostane, tako pravi sedanja večina našega deželnega zbora, da tamošnji učitelji, č. oo. frančiškani predpisanih učiteljskih izpitov nemajo. Vse zastonj je bilo, ko je narodna stranka poudarjala, da so učitelji frančiškani dovršili visoko šolo, da imajo dolgotrajno prakso in da poučujejo z dobrim vspehom in jako ceno. Vse zastonj, da se je tudi mestni zastop Kamniški za te častite gospode na visokem mestu živo potegoval in njih zasluge naglašal, vse bilo je zaman. Nemška Vaša stranka nam je zmirom odgovarjala, da se morajo upeljati postavne razmere, („gesetzliche Zustände.“) No! gospoda, postavne razmere pa zahtevajo, da mora vsak učitelj imeti učiteljski izpit. Za c. kr. okrajne šolske nadzornike bodo veljale pač tudi iste postavne razmere?

Čudno bi pač bilo, ko bi ljudski učitelj moral imeti učiteljske izpite, c. kr. nadzornik pa ne. To bi bil pač s fundamenta narobe-svet, unicum, ki bode ostal na večni spomin Vaše čudne nemškovalne večine v kranjskem deželnem zboru. In vendar sem slišal, da je mej kranjskimi šolskimi nadzorniki tudi takih mož, ki še toliko šol nimajo, kot nekateri pomožni učitelji. Ali je to res? (Klici: Res je! Da! Da! Beno! Beno! baron Taufferer! Občna veselost. Nemški poslanci drže se jezno, a molče.) In če je to res, kako pa Vi gospodje, ki toliko jadikujete za postavne razmere, kadar gre za frančiškane, morete kaj tacega trpeti? (Klici narodnih poslancev: To gg. nemškutarjem ugaja!) Zakaj pa takega gospoda priporočate za c. kr. okrajnega šolskega nadzornika? (Glasen smeh narodnih poslancev. Klici: To gospodje uže vedo.)

Kaj pa bodo k takemu ravnanju rekli Vaši izpitani ljudski učitelji? Ne bodo li razžaljeni protestirali proti temu, da bi jih nadziral tak učenjak, naj bode uže deželni poslanec, državni poslanec, knez, grof ali baron! Evo gospoda! glejte sedaj, kam se pride, ako se ravna po Vaših „postavnih razmerah“, za katere ste iznašli

Vojske so se bile uže razpostavile, ko je Vladimir prišel. Oglasivši se polkovniku, postavil se je na čelo svojemu oddelku. Čez deset minut naznajo trompete carjev prihod. Vsi armadni kori so se postavili v vrsto. Bobni so bobneli in godba je igrala narodno himno.

Počasi jahal je car Nikolaj mimo pročelja na svojem črnem konji; njemu na desnici pa veliki knez Aleksander. Za njim jahali so princ Wirtemberški, vojvoda Leuchtenberški, vnuk lepe carice Jozefine, prve Napoleonove sopruge, ki je takrat uže bil zaroben s carjevo starejšo hčerjo, veliko kneginjo Marijo. Za njimi pa sijajno spremstvo knezov, princev in generalov v bliščečih uniformah.

Car držal se je resno in strogo, kakor po navadi. Bistro njegovo oko pregledovalo je častnike in prostake. Nič nij izpremenil obraza, ko je šel mimo po konci stoječega Vladimira. Ta se je oddahnil, kakor da bi bil oproščen teškega bremena. Mislil je, da ga car nij opazil.

Ogledovanje je minulo. Car podal se je na

Vi recept!“ (Živahna pohvala! Dobro klici in obča veselost narodnih poslancev in občinstva. Nemški poslanci so neprijetno dirnjeni, samo g. Kecel mirno sedi in gleda pred se.)

Deželni predsednik g. Winkler pravi, da se je nemščina kot obligaten predmet na ljudske šole upeljala uže leta 1870., kar se pa tiče ljudske šole v Kamniku in trditve, da bi nekateri učitelji, kateri dobe sedaj službe, bili neizprašani, izjavi deželni predsednik, da dotični predlogi niso do sedaj še došli deželnemu šolskemu svetu, da bi o njih obravnaval.

(Konec prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 7. oktobra.

V gališkem deželnem zboru predlagal je Czerkawski revizijo državne šolske postave, v kolikor nasprotuje avtonomiji, danej po državnih osnovnih postavah. — Izmej deželnih poslancev konstituiral se je odbor, ki bo pobiral darov, da se povodom spomenice na rešitev Dunaja Turkov kupi kraljevi grad Olesko, ležeč v okraji Zloczow, v katerem je kralj Jan Sobieski dlje časa prebival, ter da se ustanovi v njem narodni muzej. Prihodnji teden se bo tudi deželni zbor naprosil, da v ta namen voli podporo.

Deželnemu zboru hrvaškemu je bil nečrt postav o inartikulaciji spojenja hrvatsko-slavonske vojne krajine s provincijalom brez cesarskega reškripta v novič v posvetovanje dan. — V dopisu banovem na predsedstvo sabora odgovarja se na resolucije, ki so bile v saboru stavljene glede utelesjenja krajine. Pri vzajemnih uradih v Hrvatskej in Slavoniji ima se rabiti samo zjednjeni grb dežel o grske krone; oblastnijam imajo se dati samo naslovi, ki so ustanovljeni v zakonu. Tudi vprašanje o gozdarski direkciji zagrebški je ban z ministerstvom povoljno rešil. — David Starčević se je izrekel, da je Hrvatska, odkar je spojena z Ogrsko, postala nekako razbojniško gnezdo. On interpelira tudi o izdavanji znižanih kart ogerskih državnih železnic. „Vsak sekcijski šef in hrv. zastopnik na ogerskem saboru jih dobi zastonj, dočim se hrvatskim dijakom še za pol cene ne dajo.“

Vnanje države.

V baltiškimi provincijah Rusije bodo razmere kmalu irskim podobne. Nemški baroni imajo slabo vest ter so si izmislili agrarno gibanje mej Estonci in Lotyšji, katero da bi bilo proti njim namerjeno. Znani pa so uže ti manevri Nemcev v baltiških pokrajinah: kadar hočejo kaj po krivem dobiti, zakričijo po inozemstvu, da se jim godi krivica, da jim gre za glavo itd. O njihovem „proganjanji“ od strani nenemškega prebivalstva vedó samo naročeni in kupljeni listi nemških baronov; drugeje o tem nij govora. Karakteristično je, da Nemci v baltiških pokrajinah Rusije najbolj lamentirajo, ker baš ondi vodi sedaj senator Manasseim revizijo, da prisodi pravico Estoncem in Lotyšem. Zadnji čas morali so Nemci svoje „tožbe o krivicah“ pomnožiti, ker je omenjeni senator poslal v Petrograd jako žalostno poročilo o samovolji nemških baronov v Estonskej Kuroniji in Livoniji, ter zahteval določnih mej proti nemški obolosti. To je bil jedini povod, da so si izmislili Nemci nekake povesti o „kmetskih baudah“, ki bi žugale nemškim posestnikom. Hinc illae lacrimae!

neko višino, da ogleda defiliranje vojske. Nekaj minut niji čul drugega, kakor klice poveljnikov in teške korake pešcev. Kmalu so pa polki drug za drugim korakali mimo višine, od koder jih je car ogledaval, mej tem, ko so svirale godbe.

V dveh urah minula je parada. Polki odšli so v vojašnice, višji častniki pa se pridružili carskemu spremstvu.

Vladimir hotel je ravno oditi, da bi se z jedjo in pijačo okrepčal po službenem trudu, kar stopi polkovnikov adjutant k njemu, rekoč:

„Stotnik Strokeš! Gospod polkovnik Vas prosi, da malo počakate. On hoče govoriti z Vami.“

Stotnik se prikloni, in počaka. Kaj mi bo polkovnik povedal? Se mar moj oddelek pri paradi nij prav obnašal, ali s čim nijsem ustregel svojim predstojnikom? Malo minut je čakal, pa zdelo se mu je, da je uže cela ura. Zdaj pride polkovnik ter ga ostro pogleda.

„Nekaj besedij želim govoriti z Vami“, mu pravi polkovnik z zamolklim glasom, „ne vem, kaj

Službeni list v Rimu prinesel je odloke o razpustu kamore, razpisani novih volitev na 29. dan oktobra in 5. novembra ter o pozivu nove kamore na 22. dan novembra.

O Egiptu: Arabi zahteva, da se naj postavi pred angleške sodnike, zato da se je podal Angležem, sicer bi bil ubežal, kajti od Egiptčanov ne pričakuje milosti. Dokumentarično se je dokazalo, da se je Arabi udeležil klanja in ropanja v Aleksandriji. V četrtek sta bila Arabi in Tulba odvedena iz vojašnice Abdin v orožnico, kjer je vsega skupaj 80 ujetnikov. Preiskava se je začela; popoldne je stal Arabi prvič pred sodiščem. Preiskava je povsem tajna, obravnava sama bo očitna.

Dopisi.

Iz Vrbece 2. oktobra. [Izv. dop.] Časopisi nam od vseh krajev naznanjajo škode, povodnji in nalive. Tudi pri nas je tak križ. Otava in drugi pridelki so nam segnjili. Ljudstvo ne more nikamor iz pod strehe tedaj tudi nič zaslužiti. Podpisani ima v šneperskem gozdu več oglarjev, ki palijo oglje, drugi tukajšnji prebivalci in Primorci imajo v čabarske graščine gozdu jednake delavce. Iz teh gozdov gre oglje po okrajni cesti, deloma po Primorskem na Kranjsko, to je pri Trpčanah čez Reko, kjer se je letos uže jeden možak utopil. Zdaj se je zopet kaj tacega bati, ker je voda čez in čez. Tukajšnje ljudstvo, ki ima jedini zaslužek z vožnjo lesa in oglja iz gori omenjenih gozdov, preklinja in se huduje nad onimi, ki so krivi, da se nij cesta potegnila po suhem bližjem in lepšem kraju, brez nevarnosti in brez stroškov za mostove. Vse vasi Primorskega in našega kraja bile bi zadovoljne razven 3 osob, katerih za danes ne imenujem, ki hrepene po mostu pri Trpčanah. Vozniki morajo vsak dan spregati vozove, jih puščati v blatu ter čakati, da se voda uteče, ali pa iti domov in pustiti voze izpostavljeni vsem nevarnostim. Pri Zobičah mora se po pet parov pred jeden voz zapreči. — Lansko leto sem v zvezi s svojimi sokolegi, podžupani, predložil v tej zadevi pritožbo, oziroma prošnjo, na preslavni deželni odbor kranjski, po našem županstvu na Dolenjem Zemonu, pa ne vem, ali je županija to silno važno in za obstanek in življenje ljudstva jedino potrebno reč zanemarila, ali sl. cestni odbor v Ilirski Bistrici, ali pa je visoki deželni odbor pozabil mu naročiti, da se naj vender jedenkrat tolike težave in nadloge odstranijo.

Torej naj dotični organi, koji imajo to reč v rokah, gledajo na svojo odgovornost in naj za časa skrbe, da se kaka nesreča ne primeri, kar bi se gotovo lahko zgodilo po sedanjih silno nevarnih in slabi cesti pri Zobičah.

Naj se vender jedenkrat ta cesta uravna na splošni blagor okolice. Miha Geržina.

Domače stvari.

— (Fotografija Jurčičeve rojstne hiše) dobiva se pri g. Alojziju Stermole-tu v Hudem (pošta Hudo-Bösendorf) po 60 kr. Fotografija, ki je prav dobro izpała, kaže rojstno hišo z uzidano

misli o Vas Njih Veličastvo? Njih Veličastvo meni, da ste odlični častnik, pa se ne znate obnašati, da ste torej boljši za vojno službo, nego za petrogradske salone.

Pri teh besedah je polkovnik z ostrimi pogledi premeril stotnika. Rad bi bil vedel, kaj pomenijo te carjeve besede, in nadejal se je, da mu je stotnik razložil.

Vladimir je molčal, polkovnik pa nadaljeval:

„Njih Veličastvo so sklenili prestaviti Vas na Kavkaz, mené, da boste tam imeli več prilike odlikovati se. S prvo pošto morate uže odpotovati. Kaj pravite na to, gospod stotnik?“

„Ako sem prestavljen na Kavkaz, odpotujem nemudoma tjakaj,“ odgovori Vladimir. Vrelo je v njegovem srci, kesal se je, da je včeraj storil tako neumnost. Stari polkovnik jih je gotovo dosti preslišal zavoljo mene. S tem, da me prestavijo na Kavkaz, me hočejo kaznovati za mojo budalost.

(Dalje prihodnjič.)

spominsko ploščo, na pragu pa pokojnikovo mater in sorodnike. Kdor jo hoče videti, predno jo kupi, naj se potruži v „Narodno Tiskarno“, kjer je na ogledi.

— (Ograjo pri spominku pokojnega dra. Bleiweisa) pri sv. Krištofu izdelal je ljubljanski ključar gosp. Lovrenc Zelenc. Ograja nij iz ulitega, ampak iz kovanega železa, po omenjenega mojstra lastnem načrtu.

— (Kontrolni shod) bode za ljubljansko mesto dne 11. oktobra dopoludne ob 9. uri v Šentpeterskej vojašnici. K temu shodu imajo priti vsi v Ljubljani stanujoči stalno odpuščeni vojaki, kakor tudi vsi rezervisti c. kr. stalne armade in vojnega mornarstva. Tisti vojaki, ki bi bili zadržani udeležiti se kontrolnega shoda ali ki bi ga zamudili, imajo priti 2. novembra k poznejšemu kontrolnemu shodu. Pozivnice k tem shodom se ne bodo več izdavale. Kdor bi brez pravega uzroka pri prvem in drugem kontrolnem shodu izostal, kaznovan bode po dotičnih postavah.

— (S slov. Štajerskega) nam piše prijatelj našega lista: Bajé da pridejo časi, ko Nemci tudi od Slovencev novcev ne bodo hoteli. Pretečeni teden videl sem v mestih Spodnjega Štajerskega prilepljene plakate — v samej blaženi nemščini. Društvo rudečega križa prosi pri Slovencih novce v njim nerazumljivem jeziku! Ali nij to čudno? Danes pa smo zapazili zopet plakate od deželnega namestnika in sicer v obeh deželnih jezikih za isti namen. Mi ne vemo, ali se je društvo „rudečega križa“ „belih“ Gračanov zbaló, ali od nas novcev nehče. Če ima deželni namestnik „pogum“ nas v našem jeziku za darove prositi, zakaj pa navedeno društvo ne? Prosimo pojasnila.

— (V mestnej klavnici) pobilo se je meseca septembra t. l. 278 goved 644 prašičev, 594 telet, 748 koštrunov in 7 kozličkov. Dva ikra-sta prašiča sta bila pokončna.

— (Vabilo.) „Sežansko-komensko učiteljsko društvo“ bode zborovalo v 12. dan oktobra t. l. ob 10. uri dopoludne na Brežini. Na dnevnem redu so pričujoče točke: 1. Prvosednikov pozdrav; 2. prečita se zapisnik minulega zborovanja; 3. učiteljevo postopanje z nedostatno nadarjenimi otroci v narodnej učilnici — govori g. Kante; 4. kako nam je vspešno poučevati petje v narodnej učilnici — predava g. Pelicon; 5. lastnosti in vedenje učitelja mej narodom — g. Koršič; 6. razni nasveti.

— Uljudno vabi gg. člane, da se v obilem številu snidó k imenovanemu zanimljivemu shodu

prvosednik

„sežansko-komenskega učiteljskega društva“.

Pozor!

P. n. gospode člane „Sokola“ vabi podpisani odbor najuljudneje, da se blagovolé v mnogobrojnem številu udeležiti **jutri nedeljo dne 8. t. m.** slavnosti blagoslovljenja zastave narodne Čitalnice na

Vrhnikih.

Sokolci v polnej društveni obleki (s plaidom ali vrhno sukujo) zbirajo se ob 1/2 1. uri popoldne v čitalnici, od koder odidejo skupno in z zastavo točno ob 1. uri na kolodvor ter se odpeljejo ob 1/2 2. uri s poštnim vlakom v Borovnico, kjer jih bodo čakali vozovi, da jih popeljejo na Vrhniko. — Na Vrhnikih slavnostni sprejem.

Po prihodu „Sokola“ vrši se blagoslovljenje zastave in potem prosta veselica.

Na večer vrne se „Sokol“ z vozovi ob 10. uri iz Vrhniko zopet v Borovnico in od tod s poštnim vlakom nazaj v Ljubljano, kamor dospe ob 1/2 12. uri.

Voznja po železnici bo znižana.

Slavnost vršila se bode pri vsakakoršnem vrenju.

Udeležimo se tedaj polnoštevilno jutrajšnje slavnosti na Vrhnikih.

Na zdravje!

V Ljubljani dne 7. okt. 1882.

Odbor „Sokola“.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 7. oktobra. Uradni list objavlja mnogobrojna s cesarskimi ročnimi pismi dne 2. in 4. oktobra podeljena odlikovanja funkcionarjem politične uprave in občinskim uradom v Dalmaciji za zaslužno delovanje pri priliki vstanka v južnej Dalmaciji in Hercegovini.

Rim 6. oktobra. „Dritto“ poroča, da bode ministerski predsednik Depretis v 8. dan t. m. pri volilnem banketu v Stradelli imel govor, v katerem bode razvijal program.

London 6. oktobra. „Times“ dokazuje, da Angleška pri rešitvi egiptovskega vprašanja ne potrebuje nobenega zaveznika, da neče Egipta si prisvojiti, temveč le oskrbovati ga v splošno korist. Angleška je zaveznica vse Evrope in ne potrebuje posebnih pogodb za potrditev svojega podjetja.

Razne vesti.

* („Deutsche Pariser Zeitung“), glasilo nemških naseljencev v Parizu, moralo je prestat, ker nikdo več neče tiskati tega lista, kateri se je zbog tega preselil v Frankobrod. V Parizu trkal je na moega vrata, a povsod — zaman.

* (Kitajsk umeteljnik) v Hongkongu dovršil je mojstersko delo v krasopisji, katero hoče podariti prestolonasledniku. Zložil je namreč pesen, obstoječo iz tri in trideset različnih in lepih kitajskih črk, katere so vse izdelbene na neizlučenem riževem zrnju. To riževno zrnje leži pod povekšalnim steklom v srebrnem medaljonu.

* (Pošten žid.) V južnej Indijani pokopavali so na židovskem pokopališču moža, in domačin sloneč na pokopališču ozidji vpraša: „Je li bil državnik?“ — „Ne.“ — „Govornik?“ — „Ne.“ — „Slaven iznajditelj?“ — „Ne, bil je navaden, pa pošten žid.“ „Joj, zakaj se pa nij njegova žena peljala s mrtvecem v Chicago, da ga ondi razstavi kot redkost?“

* (Dohodki velikega šerifa) v Meki so jako veliki, kajti on je ob jednom namestnik svetih mest Meke in Medine, kateri imati, iznimši sultanu pripadajočo carino, okolu tri milijone frankov dohodkov. S temi dohodki mora sicer veliki šerif vzdrževati uradnike, a vsaj 1 milijon potuje v njegov žep. Razni doneski, katere plačujejo romarji v Meko, znašajo na leto najmanj 800.000 fr. in svetli studenec tik Kaabe, čegar voda je jako draga, donša kacic 80.000 frankov na leto. Skupni letni dohodki znašajo blizu 3 milijone frankov, pa vender mora sultan velikega šerifa žene oblačiti.

Dunajska borza

dné 7. oktobra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	76 gld. 80	kr.
Srebrna renta	77	60
Zlata renta	95	30
5% marena renta	92	75
Akcije narodne banke	826	—
Kreditne akcije	314	10
London	119	35
Srebro	—	—
Napol.	9	47
C. kr. cekini	5	67
Nemške marke	58	40
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld. 120	—
Državne srečke iz l. 1864	100	170
4% avstr. zlata renta, davka prosta	95	40
Ogrska zlata renta 6%	119	40
„ „ 4%	87	55
„ papirna renta 5%	86	65
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	104	—
Dunava reg. srečke 5%	100 gld. 116	—
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	118	30
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	97	75
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	106	25
Kreditne srečke	100 gld. 174	—
Rudolfove srečke	10	—
Akcije anglo-avstr. banke	120	126
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	222	—

Časopis „der Sport“, centralni organ za konjerejo, piše v št. 21. iz 25. maja 1878. o c. kr. priv. restitucijskem fluidu c. kr. dvornega založnika F. J. Kwizda: Očigled slabemu pripoznanju, katero uživa pri nas v Avstriji vse, kar je domačega — o gospodu Kwizdu se to sicer nikakor ne more trditi, njegov restitucijski fluid se pri visocih in nizkih zaslužno priznava — moramo biti veseli, ko vidimo, da se izumek ali preparat jednega Avstrijca tudi v inozemstvu čisla in trži. Pred nami leži mnogo priznatih pism iz Francoskega o Kwizdovem restitucijskem fluidu, izmed katerih naj omenjamo le imenitnejše. Posebno ugodno se izraža grof de Montigny, prejšnji vrhovni nadzornik francoskih konjstev in general-stallmeister kavalerijske šole v Saumur-u, ki je tudi jednoč služil v 3. huzarskem polku, tedaj hippologična kapaciteta prve vrste, o tem fluidu, tako da se druga priznalna pisma grofa Damas David de Beuregarda, vojvode de Chartres, grofa Jugné in velike firme Cesai Serépel, dasi so velike vrednosti, bolj skrijejo. Želimo samo, da bi se gospodu Kwizdu posrečilo v vsej Evropi pridobiti važno mesto, ki gre njegovim preparatom.

Gosp. **Mihi Jakše-Kuharjevemu** na Robu.

Z laži-kadilom ste krog Lašč Velikih,
Krog Roba in na Videm šli kadit:
Kako da sem za robske orglje jaz bil „vnet“;
In vender — pljuč jaz nemam organiških!
— Prokleti register, ta „vex humana“! —
Zatičina, v dan sv. Mihe t. l.

Alb. R. Sežun,
neorganist.

(647)

Gospodu Franu Iv. Kwizdi, c. kr. dvornemu založniku
in okrožnemu lekarnarju v Korneuburgu.

V dan 3. junija sem Vam uže poročal o jako po-
voljnem vspehu, katerega je iztaknil g. prof Damas z Va-
šim c. kr. priv. restitucijskim fluidom, in, ko sva se zad-
njič videla, potrdil mi je gospod prof, da nadalje uporab-
lja ta fluid. Sijajno se je obnesel Vaš c. kr. priv. restitu-
cijski fluid v konjušnici gospoda princa de Chartres, čigar
mnogi konji za parado in lov se izvrstno počutijo, odkar
zaživajo c. kr. priv. restitucijski fluid, in dasi močno trpé,
vender odsehnal njmajo več trganja ali boječín po kitah.
Paris v dan 4. septembra 1877. (616)

Grof de Montigny, načelnik kavalerijske šoli i. s.
Gledé prodajalnic opozarjamo na anonso „c. kr. priv. restitu-
cijski fluid za konje“ v današnji številki.

Pisarna deželne dacarije

je od 1. oktobra t. l.

na Rimskej cesti (Gradišče) št. 9,
II. nadstropje. (643—2)

Hiša na prodaj.

Proda se pod ugodnimi pogoji hiša v **Jesenicah**
na **Gorenjskem**; hiša je v dobrem stanu in posebno pri-
pravna za kako kupčijo ali obrtnijo. Za polovico kupne
svote se počaka. Natančneje izve se pri

Janezu Knezu
v Spodnji Šiški.

(640—3)

Mladih kostanjev

večje število se želi kupiti. — Pismene ponudbe z nasto-
vom „**Kastanienbaum**“ vzprejema Fr. Müllerjev anonsoni
bureau. (645)

Tujci:

6. oktobra.

Pri **Slonu**: Böhm z Dunaja. — Kom-
pošt iz Celja. —

Pri **Mallé**: Weiss z Dunaja. — Pe-
tersen iz Hamburga. — Graf iz Gradca.

Pri **avstrijskem cesarji**: Troba
iz Idrije. — Barabaid iz Veglia.

Ces. kralj. izklj. priv.

restitucijsk fluid za konje

Franu Iv. Kwizde v Korneuburgu,
c. kr. dvorni založnik in okrožni lekarnar.

Taisti je za vse avstrijsko-ogrške in italijanske dežele izključljivo pri-
vilegirani in se je v konjušnicah Nj. Velicastev kraljice angleške, kralja
pruskega, cesarja nemškega, kralja švedskega in v konjušnicah mnogih
visocih oseb z izrednim vspehom rabili,

ter rabi vsled večletnega izkustva v okrepilo pred in po večjih naporih, kakor tudi v
podporo pri lečenju vnanjih poškodb, putike, trganja, izvinkov, **otrdelih** kit in mušic itd.
— 1 sklenica 1 gld. 40 kr.

Gospodu Franu Iv. Kwizdi, c. kr. dvornemu založniku in okrožnemu lekarnarju
v Korneuburgu.

Z veseljem Vam po pravici javim, da sem **Vaš c. kr. priv. restitucijski fluid**
z **izrednim vspehom uporabil** pri konju Nj. Vzvišenosti vojvode **Leopolda Tor-
lonia**, kateri je bil vsled močnega natezanja kitastih vez v **venčnem in kopitnem**
členku na desnej sprednji nogi ohromel, tako da je konj na hvalo **samo 4dnevne upo-
rabe tega izvrstnega leka popolnem ozdravel**. — **Iznenadjen o tako sreč-
nem učinku**, ga hočem pri vsakej drugi priložnosti rabiti.

Rim, v dan 21. aprila 1881.

Dr. Peter Moratti,
živinski zdravnik.

Primerjano s podpisom gospoda **dra. Petra Moratti-ja,**
N. Neuwirt.

Pravilnost podpisa živinskega zdravnika gospoda **dra. Petra Moratti-ja** se
potrjuje.

Rim, v dan 23. aprila 1881.

V Kapitoliju.
Za predsednika syndicus
(L. S.) **Mefetti.**

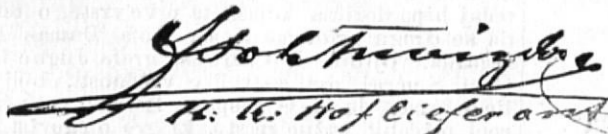
Izvirno pravi se dobiva: (615)

V Ljubljani: W. Mayr, lekar; J. Svoboda, lekar; H. L. Wencel. V L. o. k.: Karol Fabiani,
lekar. V Celji: A. Marek, lekar; J. Kupferschmied, lekar; Karol Krisper; Fran Janesch.
V Krškem: F. Böhmshes, lekar. V Kranji: Karol Šavnik, lekar; Karol Puppo. V
Trziči: Otto Maly, lekar. V Wietingu: W. König.

Razen teh so zaloge v vseh mestih in trgih v kronovinah, katere se časih po listih
oznanjajo.

Jedino pravo, če je skleničen vrat ovit z rudečim pa-
pirnim pasom, kateri nosi naslednji facsimile in moja
marko.

Kdor mi ponarejalca moje zavarovane znamke tako skaže, da ga morem tožiti,
dobi do 500 gld. nagrade.

H. Hofmeister

Izdatelj in odgovorni urednik Makso Armič.

KAROLINA FISCHER,

operna pevka,
sv. Petra cesta št. 20, pritlično, na levo,
poučuje

V petji in igri na glasoviru,

(tudi četveroročno), doma in izven doma, pričetnike,
kakor tudi napredujoče ter prosi mnogoštevilnega nagovora.

Ima najboljša spričevala dunajskega konservato-
rija in njega diplom. (621—4)

Doma je opoludne od 12. do 2.

Usojam si p. n. občinstvu ponižno naznanjati, da
imam v prodajalnici

Terček & Nekrep,
na Mestnem trgu št. 10 v Ljubljani,
dobro asortirano zalogo **krasnih in dobrih**

osobito **kmetске vozove** (bagerle), na pol zadelane
vozove, lepe sani itd. in prodajem jih po **prav niz-
kih cenah.**

Naročila vozov vsake vrste se sprejemajo in dajejo
naznanila o cenah ravno tam. Za dobro in čedno blago se
daje popolno poročstvo.

Priporočam se v obila naročevanja.

Spoštovanjem

Fran Šiška,
kovaški mojster v Hrastji. (41—8)

V. LOBENWEIN

fotografični atelier

v hotelu „pri slonu“.

Fotografira se vsak dan. (63—37)

Potovalci za šivalne stroje

sprejmejo se pri (630—2)

Jan. Jax-u v Ljubljani.

Za Bogom imam se le Vašemu sladnemu ozdravlja-
jočemu pivu, sladnej čokoladi in koncentriranemu
sladnemu izlečku Iv. Hoffa zahvaliti za ohranitev
svojega življenja.

Samolastno izgovorjene besede mnogih ozdravljenih.

Zahvala.

Po Iv. Hoffovem sladnem ozdravljajočem pivu življenju nevarne telesne
slabosti rešenega.

Ker je ta toli izvrsten izumek sladnega ozdravljajočega piva mojo
mater **dejal bi smrti rešil**, ponašal sem se lahko s tem z vsjo odloč-
nostjo v takajšnji občini in sem lahko s svojim popolnim prepričanjem
vsakemu bolniku priporočal ta lek. — Nekemu kmetu, ki je tožil, da čuti
bolečine v jetrah, v želodcu in deloma v pljučah ter me je vprašal za svet,
sem priporočal, naj rabi to izvrstno sladno pivo. Prosim me je, naj bi takoj
pisal ponj, kar sem tudi koj v njegovej sobi storil. Prosim tedaj Vaše bla-
gorodje, da pošljete kar hitro mogoče 26 sklenic sladnega piva in 10 za-
vitkov sladnega bonbona.

Sv. Jurij (nad Muravom).

Josip Fliess, nadočitelj.

C. kr. dvornemu založniku mnogih evropskih suverenov, gospodu

Ivanu Hoff-u,

c. kr. komisijakemu svētniku, lastniku c. kr. zlatega križeca za zasluge s
krono, vitezu visocih pruskih in nemških redov, Dunaj, fabrika I., Graben-
hof 2., tovarniška zaloga: Graben. Bräunerstrasse 8.

Uradno (629—1)

zdravstveno poročilo.

Dr. Seypel, špaski nadzdravnik.

Ivan Hoffovo sladno ozdravljajoče pivo (Malzextract-Gesundheits-
bier) je izvrsten diätetičen lek za rekonvalescente iz težkih boleznij, tudi
za in praih bolne, ker ne vzbuja živcev; isto tako se prav posebno pri-
poroča za boleznij v želodcu in na hámorrhoidah.

Manj ko za 2 gld. se ne razpošilja.

Glavne zaloge: V Ljubljani: Peter Lassnik, spec. trg.; v Reki:
Nik. Pavačić, drog.; v Gorici: G. Christofletti; v Mariboru: F. P.
Holasek, na glavnom trgu; v Ptujih: J. Kasimir, V. Sellinschegg; v
Celji: J. Kupferschmidt, lekarnar.

Ustanovljeno l. 1847.

J. J. NAGLAS-ova tovarna za pohištvo

v Ljubljani,

Auerspergov trg št. 7 in Gospodske ulice (Knežji dvor),

sprejema kompletne oprave za **balo, stanovanja in hotele** od najbolj pri-
proste do najfinejše izpeljave po **najnižjih fabriških cenah** z garancijo.

Ilustrovani cenilniki gratis. (642—2)

Jesenske obleke	od gl. 14 do 42
„ vrhnje suknje	12 „ 32
„ hlače	4 „ 12
Zimske suknje	16 „ 50
Mencikofe iz sukná.	18 „ 54
„ „ lodna	12 „ 30
Sacco iz lodna	6 „ 10
Kožuhe za lov in dom	16 „ 20
Spalne halje	10 „ 24
Deževna ogrinjala za civil in vojake	8 „ 24

Obleke za dečke in otroke

v mnogej izbéri prodaje najcenejše (589—9)

M. NEUMANN,

v Ljubljani, Slonove ulice št. 11.

Izvanjska naročila se promptno izvedejo in, kar se ne
bi dopadalo, se brez ugovora zamenja.

Lastnina in tisk „Národne tiskarne“.